

**Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут філософії НАН України
Інститут історії України НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

УКРАЇНА в гуманітарних і соціально-економічних вимірах

МАТЕРІАЛИ

**III Всеукраїнської наукової конференції
(присвяченої 100-річчю Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара)**

30-31 березня 2018 р.

Частина I

**Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут філософії НАН України
Інститут історії України НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

УКРАЇНА в гуманітарних і соціально-економічних вимірах

МАТЕРІАЛИ

**III Всеукраїнської наукової конференції
(присвяченої 100-річчю Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара)**

30-31 березня 2018 р.

Частина I

Дніпро

2018

Редакційна колегія:

Іваненко Валентин Васильович, д.і.н., проф., проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Іщенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Горбатенко Володимир Павлович, д.політ.н., проф., заступник директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

Касьянов Георгій Володимирович, д.і.н., проф., зав. відділу новітньої історії та політики Інституту історії України НАН України

Пометун Олена Іванівна, д. пед. н., проф. член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Хамітов Назім Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Університету імені Альфреда Нобеля.

У 45 Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах. Матеріали III Всеукраїнської наукової конференції. 30-31 березня 2018 р., м.Дніпро. Частина I. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2018. – 290 с.

У збірник вміщено матеріали Третьої Всеукраїнської наукової конференції «Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах», що присвячені осмисленню проблем сучасної України в соціальному, політичному, історичному, філософському, культурологічному, філологічному, правовому, економічному, педагогічному та інших дискурсах, визначенню дієвих заходів та оптимальних шляхів подолання негативних та кризових явищ у різноманітних сферах української дійсності. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2018

© ДНУ ім. Олеся Гончара, 2018

Володимирської Гірки.

Також у 1903 р. М.К. Пятницький разом із О.О. Баришніковим запропонували проект першого в Україні залізобетонного маяка. Маяк був зведений в м. Миколаєві і почав функціонувати у 1906 р. [3].

Після громадянської війни М.К. Пятницький розробляв конструкції нових причалів та брав активну участь у їх відновленні. За роки його роботи до 1924 р. в порту відремонтували і збудували 17 причалів, довжиною 3364 п .м., яких одночасно можна було вантажити 19 суден.

У Віснику шляхів сполучення № 1 надрукований наказ про оголошення подяки помічнику начальника порту, інженеру М.К. Пятницькому. Також, Миколаївський порт був виведений у порти першого класу, ставши таким чином однією із найважливіших баз СРСР по хлібному експорту.

На жаль, подальша доля Миколи Костянтиновича не відома і вимагає подальших більш детальних досліджень [5].

Список використаних джерел

1. Александров Р. Прогулки по литературной Одессе. Одесса, 1993. 54 с. 2. Сторінка Одеського фуникулера. URL: <http://odessatrolley.com/Tram/Funiculair.htm>. 3. Салтовский Б., Оранский Д. Ожарский маяк. Николаевский Базар. 10 февраля 2014. URL: <http://bazar.nikolaev.ua/print/2495>. 4. Тоцкий О. История Киевского фуникулера, 2014. URL: <https://tov-tob.livejournal.com/117141.html>. 5. Ульяновка Т.И. Пятницький Н.К. – новое лицо в старом строю руководителей порта. Южная правда: общественно-политическая газета Николаевской области. 2015. № 76(14 Июля). С. 4. 6. Ясевич В. Е. Архитектура Украины на рубеже XIX–XX веков Киев, 1988. - 184 с.

Н. В. Семергей

РЕЛІГІЯ ТА ЦЕРКВА В УКРАЇНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОМУ ВІДРОДЖЕННІ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ: ІСТОРІОГРАФІЧНІ АКТУАЛІТЕТИ

Новітній етап українського державотворення та інноваційний характер розвитку наукового пізнання – два синхронні та незворотні процеси суспільного розвитку України ХХІ століття. Невід’ємним складником таких змін є побудова нових теоретико-методологічних засад історичної науки, зокрема історіографії, яка у наш час набуває нових, суспільно-значущих і цивілізаційних функцій. Яскравим свідченням подолання радянських штампів та стереотипів, ерозії штучності та інструменталізму в історіографії є звернення вчених до вивчення питань, предметно-тематичне поле яких пов’язане із церковно-релігійною та сакральною сферами життя суспільства. Одним із аспектів, актуальність відтворення якого аргументована сучасними пріоритетами формування нового історичного методу, є історіографія релігійного складника українського національно-культурного відродження ХІХ – початку ХХ століття.

Запропонована стаття присвячена визначенню напрямів історичного вивчення духовно-релігійного та церковно-сакрального складників в українському національно-культурному відродженні початку ХХ століття.

Відомо, що події та явища української історії ХІХ – початку ХХ століття слід розглядати з погляду українського національного відродження, що становило стрижень тодішнього історичного процесу в усіх його проявах, зокрема духовному та культурно-релігійному. Український національний рух характеризувався культурно-духовним відродженням суспільства, яке заклало підвалини організаційної консолідації українських сил для боротьби за національне відродження [2, с.157, 180].

Ми вже зазначали, що церковно-релігійним проблемам у добу українського національно-культурного відродження загалом, присвячені наукові доробки таких учених як В. Бодак, А. Великий, М. Грушевський, А. Зінченко, В. Іванишин, В. Калач, М. Кирюшко, Л. Кондратик, М. Попович, М. Рибачук, В. Сарбей, О. Уткін та інші [4, с. 177]. Проте, духовно-релігійний складник національного відродження початку ХХ століття представлений в історіографії спорадично та поверхово. Утім можна виділити кілька історіографічних площин, у межах яких історики, релігієзнавці та культурології аналізували місце і роль релігійного складника в українських соціокультурних процесах початку ХХ століття.

Перша – аналіз релігієзнавчої спадщини діячів українського національного відродження досліджуваного періоду (М. Грушевського, В. Липинського, І. Огієнка, А. Річинського, Д. Донцова, М. Шаповала). Відповідний історичний дискурс представлений іменами таких учених як Г. Алексієвець, І. Гирич, В. Ульяновський, А. Колодний, Л. Кондратик, О. Пріцак, О. Саган, І. Шевченко, В. Шевчук та інші.

Друга – дослідження впливу релігії на тогочасні соціокультурні та духовні процеси (Т. Мацейків, І. Власовський, М. Рибачук, В. Литвин, В. Іванишин, В. Сарбей, О. Уткін та інші).

Третя – осмислення місця і ролі церкви та духовенства в українському національно-культурному житті початку ХХ століття (православна, римо- та греко-католицькі, протестантські конфесії). Ця історіографічна площина засвідчена науковими студіями М. Рибачука, О. Уткіна, М. Кирюшка, В. Пашенка, Ю. Вільхового, О. Лахна, В. Бодака та інших.

Четверта – розгляд ролі релігійного складника в українських націєтворчих процесах. Це праці таких учених як М. Попович, Я. Калакура, В. Калач, П. Радько, Л. Бабенко, В. Сарбей, В. Іванишин, А. Великий, М. Братасюк, М. Обушний та інших.

П'ята – вивчення стану тогочасної духовно-релігійної освіти, діяльності церковних братств (І. Петренко, Г. Степаненко, Т. Тронько, В. Перерва, О. Драч, О. Булига та інші).

Історіографічний огляд засвідчив увагу вчених-істориків до проблем церкви та релігії як істотного компонента та вагомого чинника українського національно-культурного відродження початку ХХ століття. Предметом оглядових досліджень була думка, спадщина тогочасних громадсько-політичних лідерів та діячів культури, розвиток церковних інституцій та духовенства, вплив релігії на соціокультурні, духовні та націєтворчі процеси тощо. Відповідні студії дають підстави сподіватися на перспективи цілісних осмислень духовно-релігійного змісту українського національного державотворення та їхній історіографічний аналіз. Такі дослідження, без сумніву, сприятимуть усвідомленню суспільством духовності як основного пріоритету побудови громадянського та демократичного ладу в світі та Україні.

Список використаних джерел

1. Іванишин В. Українська церква і процес національного відродження. Дрогобич : Відродження, 1990. 96 с. 2. Історія України : навч.-метод. посіб. / В. М. Литвин, А. Г. Слюсаренко та ін. К. : Знання-Прес, 2006. 460 с. 3. Кондратик Л. Й. Філософсько-соціологічний аналіз релігієзнавчої спадщини діячів українського національного Відродження початку ХХ століття : автореф. дис. ... д-ра філос. наук : 09.00.11. К. , 2005. 40 с. 4. Семергей Н. В. Релігієзнавча думка, духовні практики та церковне життя у добу українського національно-культурного відродження другої половини ХІХ століття: інтертекст історіографії. Історична пам'ять : наук. зб. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. Вип. 37. С. 176-190. 5. Церква і національне відродження / редкол. : І. Ф. Курас (голова), А. Л. Зінченко, М. В. Попович, М. Ф. Рибачук та ін. К. : Ін-т нац. відносин і політології АН України, 1993. 408 с.